

– *Sokfelé utazol. Mi vonz a különböző tájakhoz?*

– Hála istennek, hogy megadta a sors, hogy sokfelé eljuthattam. Szívesen utazok. Nagyrészt a gyerekkori olvasmányélmények inspiráltak az utazásra. Manapság is sok útikönyvet olvasok, és gyűjtöm is őket. Sok esetben a családdal vagy hivatalosan vagy saját szervezésben tudtam a világot járni. Bármerre is jártam, mindenhol voltam könyvtárban. Sok élményt le is írtam egy-egy szakmai beszámolóban. Az MKE Olvasószolgálati Szekciójának elnöke voltam nyolc évig. Sok jó barátom van onnan, sok közös utazási élményünk is volt. A vezetésemmel szinte ez a szekció járta elsőként végig a határon túli magyar lakta területeket a rendszerváltozás után. Rendkívüli volt az 1990-es években személyesen megtapasztalni, hogy Erdélyben, a Vajdaságban, a Csallóközben vagy Burgenlandban, Kárpátalján milyen a magyarság élete.

– *Melyik a kedvenc országod, tájad?*

– Szeretem Olaszországot, Szicíliát. Pompei döbbenetes élmény. A Vezúv vagy az Etna tűzhányó krátereit járni elképesztő, de az Etna lábainál fekvő gyönyörű városka, Taormina szikrázó napsütésben lenyűgöző látvány. Jártam sok szép országban, városban, de Budapestnél nincsen szebb város. Amellett, hogy sokat jártam külföldön, Magyarországon sincs tán olyan nagyobb település, ahol ne jártam volna. Nincs olyan vár, amit a gyerekeimmel ne néztem volna meg. Igazán jó megismerni a világot, de mindig nagyon jó hazajönni.

– *És melyik a kedvenc könyved?*

– Sok kedvencem van. Az ókorról sok könyvet olvastam. Szeretem a családregegyeket, történelmi regényeket és – ahogy említettem – az útikönyveket, a nagy magyar utazók írásait. Szeretem Móriczot, Mikszáthot, Szabó Magdát, Sütő Andrást. Annak idején – és ez talán az én korosztályomra jellemző – szinte minden Jókai-könyvet elolvastam. Mint olvasószolgálatos könyvtáros sok mindent elolvastam csak azért, hogy tudjak beszélgetni az olvasókkal a könyvekről. Az igazság az, hogy ma már egyre kevesebb szépirodalmat tudok kézbe venni. Most éppen a *Flow – Az áramlás* című könyvet olvasom Csíkszentmihályi Mihálytól, és másik tíz könyv várakozik az éjjeliszekrényemen. Nagyon sok nagyszerű könyv vár még elolvasásra, csak az idő kevés.

– *Köszönöm a beszélgetést! További sikeres munkát kívánok!*

Pegán Anita

Könyvtári honlapból egészségügyi szakportál

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a TÁMOP 3.2.4 pályázaton nyert pénzüsszeggel, az IQSYS Zrt. munkatársai, fejlesztői révén a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtárának honlapja egészségügyi szakportállá alakult. Mit is jelent ez a – vélhetően a maga nemében, kórházi könyvtárak közt egyedülálló vállalkozás – a felhasználók számára?

Pályázat, célkitűzés, célközönség, partnerség

A portálfejlesztés céljait szolgáló befogadott pályázatunk a „TÁMOP 3.2.4-08/2009-0068 Új szolgáltatások Zala megye könyvtáraiban – élethosszig tartó tanulás támogatása könyvtári környezetben” címet viselte. Szakkönyvtárunk jellegeből adódóan ezen kívánalmaknak az egészségügy, az orvosi, ápolási ismeretek, a betegtájékoztató vonatkozásában kívántunk megfelelni. Munkánk alapelve, hogy az orvosok, szakdolgozók a folyamatosan megújuló szakismeretekkel való lépéstartásból, önképzési igényükből adódó időterhelésük, energiájuk elsősorban ne az információkhoz, dokumentumokhoz való hozzáférésre – adatbányászásra –, hanem sokkal inkább azok értelmezésére, feldolgozására, alkalmazására fordítódik. Elfogadott szakmai tervünk, az arra megítélt forrás ritka, hosszú távon ható nagy lehetőség a jogos felhasználói igények mind testreszabottabb, mind teljesebb, gyorsabb, szakszerűbb kielégítésére.

Szakportálunk működtetésének célja az egészségügyi szakmai és betegtájékoztató. A gyógyításhoz, az ezzel összefüggő oktatáshoz, kutatáshoz, valamint az egészséges életvitelhez szükséges információk szolgáltatása, publikálása, áttekinthető portálon való megjelenítése – bárki számára könnyen elérhető módon, földrajzi és időbeli korlátok nélkül. Továbbá folyamatosan támogatjuk ezen témával kapcsolatos ismeretek és felhalmozott tudás hozzáférhetőségét, áttekintését, elsajátítását 7/24 órás szolgáltatás keretében.

Célközönségünk elsősorban a Zala Megyei Kórház orvosai, szakdolgozói és a kórház vonzáskörzetéhez tartozó egészségügyi szakemberek, valamint a laikus felhasználók. Mindazok, akik munkájuk, élethelyzetük, egészségi állapotuk, érdeklődésük szerint szükségesnek érzik az egészségügyi információkhoz való hozzáférést.

A portál általános funkcionalitásáról érdemes tudni, hogy az orvosi/egészségügyi weboldalak, elektronikus tudásbázisok, adatbázisok, e-könyvek, e-folyóiratok egy felületről való használatát biztosító integráció mellett a könyvtári adatbázisok, adattárak integrációja is megvalósul. Az esélyegyenlőséget is szolgálja megvalósítandó portálunk, amikor használói ennek weboldalairól is tájékozódhatnak, hogy milyen problémával, mikor, kihez forduljanak egészségük megőrzése, védelme érdekében. Ugyanennek a célnak jegyében kell hogy elkészüljön a portál akadálymentes változata, segítő a vakok és gyengénlátók webhasználatát.

Tervünk valóra váltásához az elnyert 6,2 milliós anyagi támogatás, valamint az IQSYS Zrt. partnersége is garanciát jelent.

Menürendszer, jogosultságok, egyedi és nem egyedi szolgáltatások

Portálunk *nyitó oldalán* a könyvtár logója, jelmondata és a főmenük található. Bemutatózó mondataink portálunk céljáról és szolgáltatásairól nyújtanak eligazítást, tájékoztatást.

Itt nyílik lehetőség az igény szerinti regisztrációra, aminek jelentősége a – jogosultságokhoz kötött – különböző tartalmak, szolgáltatások elérhetőségénél van. A regisztrációt igénybe venni nem kívánó látogatótól, a – könyvtáros által jóváha-

gyott – könyvtári tagon keresztül az orvos felhasználóig terjedhet a felhasználók személyének, jogosultságainak köre.

A *Hírek* – minden más honlaphoz, portálhoz hasonlóan – a fenntartó működésének egyfajta „tükörképe”, követi az intézmény fontosabb eseményeit.

A *Rólunk* főmenühöz elég gazdag, bő tájékoztatást nyújtó menüsor tartozik. Itt kaptak helyet a küldetésnyilatkozatról, nyitva tartásról, elérhetőségről, könyvtártörténetről, könyvtárhasználati szabályokról, valamint a könyvtári szolgáltatásokról szóló információk.

A *Munkatársaink* menüpont mögött a könyvtárosok nevén, e-mail címén kívül az ő közleményeik, előadásaik is elérhetők időrendben, az adott évszámra kattintva.

A rendezvények címszónál a könyvtár által szervezett szakmai programokról tájékozódhatunk.

Az interaktivitás jegyében a honlap látogatói a véleményeknél, észrevételeknél, valamint beszerzési javaslatoknál lévő e-mail címen írhatnak a könyvtárosoknak tapasztalataikról, kívánságaikról vagy megvásárlásra ajánlott kiadványokról.

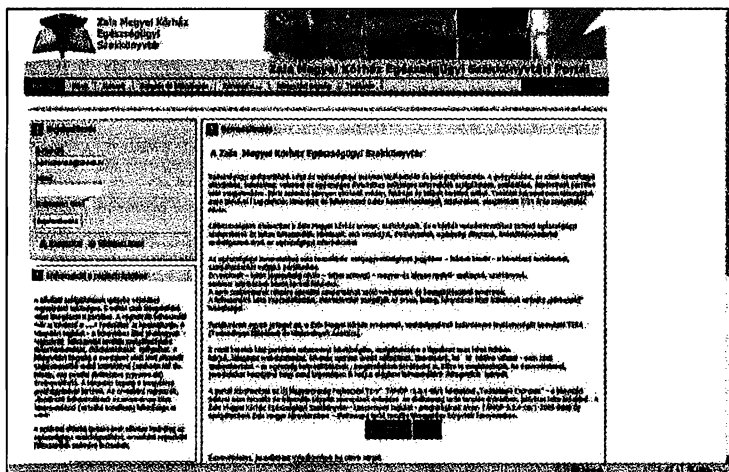
A *Keresés- és kölcsönzés* menüponton belül végezhetünk egyszerű és részletes keresést, a kiválasztott adatbázis (forrás) nyelvétől függően magyar vagy angol nyelven. Az egyszerű keresésnél egy fogalom, míg a részletesnél a kívánt dokumentumra vonatkozó cím, szerző, tárgyszó alapján juthatunk a releváns találat(ok)hoz. A kiválasztott dokumentumot – kósárba helyezéssel – csak a regisztrált olvasó igényelheti a könyvtártól. Ha a kívánt dokumentum nincs a találati lista halmazában, akkor az *előjegyzések és igénylések* menüpont egyedi igény feladása mezőinek kitöltésével jelezhetik az olvasók dokumentumigényüket.

Korábban az online katalógus kizárólag a saját állományunkban lévő dokumentumról, sikertelen keresés esetén annak hiányáról tájékoztatott. Most ezt a lehetőséget sokszorozza meg, támogatja ki a Z39.50 protokoll révén végezhető egyidejű közös keresés az MTA Könyvtára, a Magyar Országos Közös Katalógus, az Országos Széchényi Könyvtár, SOTE Egyetemi Könyvtár, SZTE Egyetemi Könyvtár, Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, Dél-Dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont (Pécs) katalógusaiban, továbbá a Library of Congress katalógusában, a PubMed adatbázisában.

Hihetetlen mértékű, nagyléptékű minőségi változás a *Kérdezd a...* funkciók belül: a könyvtárhoz, orvoshoz lehet kérdéseket intézni a portálon keresztül. Ha egy szolgáltatásról elmondható, hogy interaktív és személyre szabott, akkor ez az a kategória. Mire vállalkozhat a kapott kérdés kapcsán a könyvtáros?

Mindenekelőtt arra, hogy objektív, hiteles információt nyújt orvostudományi, egészségügyi témákról, legyen az tudományos vagy népszerűsítő jellegű. Ugyanakkor nem ad(hat) tanácsot, hiszen az az orvos, gyógyszerész feladata. Az orvosok, ápolók mélyebb szintű tájékoztatásának sem ez a helye. Nem vállalja kiadványok elemzését, tartalmi kivonatok készítését, feltételezések, vélemények közvetítését. Nem teljesítünk fordításra, kvízfeladatok megoldására vonatkozó kéréseket. Nem vállaljuk orvosi zárójelentés vagy lelet „értelmezését.” Orvoshoz kérdést csak regisztrált látogató intézhet. A laikus kérdését – ami az illető döntésétől függően lehet publikus vagy nem – a könyvtáros továbbítja a megfelelő szakemberhez. Nem mindennapi lehetőségként, előzetes regisztrációt követően – teljes adatbiztonság mellett – adottak a feltételei az orvos-orvos közti kommunikációnak is, ami mintegy „virtuális konzílium”-ként működik.

A *Tudástár*-nak külön publikus és szakmai oldalai vannak. Az utóbbi használatához – értelemszerűen – csak regisztrált szakemberek kapnak jogosultságot. A laikus érdeklődők a *Tudástár* publikus weboldalain elektronikus egészségügyi ismeretterjesztő folyóiratokban, könyvekben böngészhetnek, vagy tájékozódhatnak e linkcentrum keretei közt a betegeket segítő szervezetekről, alapítványokról, de akár kereshetnek orvosok, intézmények közt is. A *Tudástár* szakmai oldalain – többek között – e-orvosi folyóiratok, e-orvosi könyvek, módszertani levelek, szakmai protokollok, irányelvek, minimumfeltételek segítik a szakemberek gyors információhoz jutását, munkáját; míg a távoktatás menüpont mögötti tartalom önképzésükhöz nyújt támogatást.

Egészségügyi szakportálunk sajátos, egyedi szolgáltatásaként e főmenü keretében ismerhetők meg a könyvtár által szerkesztett kiadványok, a ZMK Teka adattárából pedig a kórház orvosainak, szakdolgozóinak tudományos előadásairól, közleményeiről tájékozódhatunk. További böngészésre kínál módot a szakmai linkcentrum, ahol magyar és külföldi szakmai társaságokról, szervezetekről, hazai és nemzetközi konferenciákról tudunk információhoz jutni.

Lehetőséget teremtettünk szakmai levelezőlistákra való feliratkozásra, különböző orvos szakmai weboldalak, portálok megismerésére, információforrásként való használatára is.

A szolgáltatások kiegészítő elemeiként mindenképpen figyelmet érdemel az alap statisztikai modul, valamint az alap dokumentumküldő modul. Előbbi a könyvtár online szolgáltatásainak igénybevételéről készít statisztikát az egységes webfelületen. A statisztikai modul a linkgyűjtemény egyes linkjeire való kattintásokat számlálja, amik a könyvtár szolgáltatásaihoz való általános hozzáférést jelzik. A dokumentumküldő modul elsősorban a könyvtárközi kölcsönzés modulhoz kapcsolódik. Külön jogosultsághoz kötötten a beiratkozott olvasók, illetve a csatlakozott könyvtárak számára biztosítja a dokumentumok e-mailben történő küldését.

Talán azt sem érdektelen tudni, hogy a portállátogatót minden funkció, menü esetében megfelelő tájékoztatás, ismertetés segíti annak használatában.

Záró gondolatok

Egészségügyi szakportálunk megvalósítása, működtetése egyik garanciája, hogy a megváltozott olvasói, felhasználói igényekre a XXI. század kívánalmainak megfelelő elektronikus könyvtári szolgáltatásokkal reagáljunk. A megvalósításba, fenntartásba fektetett pénz, idő, energia – reményeink szerint – leginkább orvosaink, szakdolgozóink naprakész tudásában, az ő gyógyító-, oktató- és kutatómunkájuk folyamatosan magas színvonalában, a hozzájuk forduló betegek, érdeklődő laikusok ez irányú tájékozottságában, életmódjukra gyakorolt hatásában lesz tettenérhető.

A nyitó oldalon lehetőséget biztosítottunk visszajelzések számára: „*Észrevételeket, javaslatokat info@zmkok.hu címre várjuk*”.

Kérjük, tekintse meg a www.zmkok.hu címen található webhelyet, s éljen Ön is a visszajelzés, véleménynyilvánítás lehetőségével!

IRODALOM

Schmidtné Farkas Mária: Virtuális egészségügyi információk szakembereknek, laikusoknak.

Barangolás a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtárának honlapján [elektronikus dokumentum, prezentáció]

Ajánlat – Egészségügyi szakkönyvtári portál létrehozására a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár részére a TÁMOP 3.2.4/08/01 pályázat keretében, IQSYS Zrt. 2010. július 19.

[Kézirat]

Zala Megyei Kórház egészségügyi szakkönyvtári portál – Felhasználói kézikönyv V 2.1., IQSYS Zrt. [Kézirat]

Beke Gabriella: Könyvtár az élethosszig tartó tanulás szolgálatában. = Kór-Lap, 2010. 10. sz. 2. p.

Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár – 2010. évi beszámoló, 2011. évi munkaterv [Kézirat]

Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár – 2008. évi beszámoló, 2009. évi munkaterv [Kézirat]

Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár – 2005. évi beszámoló, 2006. évi munkaterv [Kézirat]

Beke Gabriella